

Matkakertomus.

Muinais- ja kansatieteelliseltä keräysmatkalta kesällä 1901.
Tornion, Muonion ja Ounas sekä Kemian jokivarilla
tehnyt Lauri W. Pääkkönen.

Oulun Läänin Historiallis- Kansatieteelliselle
Museolle.

Oulussa.

Kunnioituksella!

Koska kysymyksen alainen matkani kaikkine havaan-
noinen pääpiirteissään vahvasti ne (maa-, kansa- ja talous-
tieteelliset, kuin myöskin muinaistieteelliset) näkökohdat, jotka
tuon Peräpohjiamme asuma-alasta, asutuksesta ja muinaisuu-
desta tein jo kesällä 1900; ja joista minulla oli kunnia
tehdä Oulun Läänin Museon H. A. Johtokunnalle selkoa
matkakertoelmassani v. talvena; niin uskallan lähemmän
selonteen uusimisen niistä seikoista, tässä tyyten sivuuttaa
ja ryhdyin otis siis esittämään tilaston niistä muinais-
ja kansatieteellisistä löydöistäni, joita v. kesäisellä keräysmat-
kallani osuin tietooni, tahi haltuuni saamaan.

Pyydän kuitenkin ja etukäteen huomauttaa, epäsel-
vyyden välttämiseksi, siitä, että järjestys jota tässä alempana
olen noudattanut, on täytynyt jäädä samaksi kuin se jär-
jestys, jonka perusteella saamani esineet täytyi numeroida,
syytä, että koska esineitä, matkan luonnottomasta pituudesta
johtuneiden hankaluuksien vuoksi, oli vallan mahdotoin tuoda
perille kerälläni muuta kuin vaan vähäinen osa, niin olen
pakotettu ne jättämään muiden tuotavaksi, josta taasen johtuu

itsestään se, että ne di numeroitavat sen mukaan missä jär-
jestyksessä ne perille saapuivat, eikä sen mukaan missä järjes-
tyksessä ne kull^oinkin halttuuni sain. Ja kun tähän lisään
vielä sen, että harmikseni huomasin, nyt Oulussa käydessäni,
että osa tavaroista oli vielä perille saapumatta - s. o. niistä-
kin, jotka kesällä luvastin, niin olen tärkeimmät seikat
asian valaisemiseksi maininnutkin ja voin siis kohdastaan
käydä käsiksi itse luetteloa selvittelemään:

Museona:

1981. KK N° 1. Oikokirves (kivistä), sinisen harmaata dioria, pituus 275,
leveys 70 ja paksuus 36 mm., hyvin säilynyt
ja malli tavallinen n. s. länsisuomalaisista tyyppi-
piä, saatu Tengeliön joen rannalta H.
Huismalta. Löytynyt joen rantaa pelloksi
muokatessaan liki Tengeliönjoen sahaa.
1982. KK " 2. Karjalaistyylinen tasataltta, mustasta diorista, läpuleik-
kaus = □, hyvin säilynyt; pituus 105, leveys
34 ja paksuus 34, sekä kynsi 27 mm. Löydetty
Tengeliönjärven rannalta J. Mäkivehmaan
pellolta ojaa kaivettaessa.
1983. KK " 3. Samoin, (tasataltta), vaan suurempi, mustaa dioria, ehnyt
ja sirotekoinen, pituus 335, leveys 49, paksuus
44 mm., omituinen käyrän muotonsa vuoksi.
Saatu H. Huiskalta Tengeliön järven ran-
nalta; löydetty perunakuoppaa tehtaessa,
(yksinään, ei muita) eikä mitään muuta-
kaan muinaisjätettä paikalla.
1984. KK? " 4. Palanen hionkivistä (murennut muodottomaksi), ruunit-
Obs. (tavaa dioria, pituus 39, leveys 56, paksuus 36 mm.
löytyi samoilta seuduilta kuin n° 7.
1985. " 5. Walin (=Muttu), raiskattu, sinervää dioria, pituus 55,
leveys 55, paksuus 25 mm., saatu räätäli Tuomaiselta Tengeliön kylästä; löytynyt pellolta.
1986. KK? " 6. Kehdonanturakuokan pää, mustanharmaata dioria, pituus
J. A. - siinä löydetty. 190, leveys 26 ja paksuus 27 mm. Saatu tuk-
kimies Hoivistolta, löydetty Tengeliön joen
rannalta.

1987 KK N° 7.

obs.

Reikään kärki,

sinervää liuskakiveä, siroa tekoa ja hyvin säilynyt, pituus 218, leveys 24 ja paksuus 11 m.m. Löytyi kaivettaessa maata Tengeliönjoen kylästä. Apunani oli kaivamassa Jos. Särkilähti y.m. samasta kylästä ja kaivaamaan ryhdyin syystä, että paikan läheltä oli löytynyt useita kivikauden kaluja, m.m. n° 4 tässä luettelossa. Esine n° 7 löytyi noin 1 1/2 kyynärän syvyydestä paikasta, jossa oli kuusen kanto mädännyt, ja sen päälle vielä toinen kanto, molemmat suuria ja mädänneitä. —

KK " 8.

Höylän terä,

pieni ja siroa tekoa, harmahtavaa dioria, pituus 34, leveys 19 ja paksuus 3 m.m. sekä teräleikkaus 4 m.m., löydetty Rovanniemeltä Kemijoen rannalta pellolta liki nykyistä kirkkoa, löytäjä kirkkoväärtti.

obs.

988

" 9.

Kivipala

= (kuokanpää?) rusapan harmaata dioria, raikattu muodottomaksi, löydetty samasta paikasta kuin n° 8 ja löytäjä sama kuin edellisenkin.

989 KK " 10.

Hioinkivi,

raikattu siten, että on perästäpäin käytetty partaveitsen liippaimena, sinervän harmaata dioria, tai made kiveä? Pituus 135, leveys 37, paksuus 10 m.m.

obs.

Löydetty Tengeliön kylässä, Tengeliönjoen rannalta, löytäjä räätäli Tuomainen.

990 KK " 11

Kaurutaltta,

kärkiosa raikattu, mustaa dioria, pituus 195, leveys 57, paksuus 23 m.m. Saatu Lompolajärven rannalta H. Mäkipohkon perillisiltä. Löydetty rannalta oja avattaessa.

991 KK " 12.

Tuura,

(halennut) sinervän harmaata dioria, pituus 340, leveys 110 ja paksuus 64 m.m. Löytäneet Turtolan Pellonkylän Ihyläsaa-

resta itselliset A. Sirviö ja H. Salmi, joista toinen otti toisen, toinen toisen puolikkaan saaren rannalta muttakaudesta, joka oli laitettu paikalle missä vanha kansa tusi ennen olleen Lapin seidapaikan.

- 992 ~~KK~~ N° 13 a) ja b). Saviastian palaisia, kauneilla pisteornamenteilla, saatu lahjaksi Muonion nimismieheltä, joka sanoi ne saaneensa Säräisniemeltä.
993. " 14 Puolikas kellon taulua (kivistä) pyöreää tekoa, sinervää dioria, lävistäjä 230 m.m. saatu Muonion kirkolta, talollisen A. Wesalan perillisiltä.
994. " 15. Samoin, sinervää dioria, 8 kulmainen ja lävistäjä 240 m.m. Saatu ----
995. " 16. Myllynkivi, (puolikas) harmahtavaa liuskakiveä, saatu Kolarin lukkarilta, joka sanoi sen löytäneensä peltoa raivatessaan Muonion joen rannalta. Kivessä oleva reikä ei ole aivan pyöreä ja näyttää käsin hakatulta.
996. " 17. "Järppi", poron sarvesta tehty, saatu Kolarista majatalosta kirkolta.
997. " 18. Weiivitikki, (puusta) 18 reikää.
998. " 19. Suuntapiirrin, (vatupassi) hauskaa mallia Kolarista.
999. " 20. Woivaaka, katajavanteella, samoin.
1071. " 21. Kynttilän jalka, raudasta, vanhaa mallia, samoin.
1000. " 22. Piippu, hauskaa mallia, s.o. ilman koppa ja varsiosan muovailua, sivu kuva -muotoinen ja varsi suora, saatu Muonion Runnan esimieheltä.
1001. " 23. Ansasäilytin, saatu Muoniosta, vanhalta metsästäjältä.
1002. " 24. Karhunkeihäs, löydetty samasta paikasta kuin n° 2 ja saatu samalta.
1003. " 25. Waskin ~~rasia~~ rasia, saatu Yli-Muoniosta A. Yli-Juopilta,

löytännyt Muonionjoen saaresta, keivät veden murtamasta maan repeämästä. Esine on vaskesta, tai messingistä ja näyttää sen kannessa olleen maalattuja ornamenttaalisia viivakoristeita, vaan ne on vesi syönyt aivan tuntumattomiksi.

1004. N° 26. Tuohiastia, (liereä), samaa mallia kuin nuo Lappalaisten poron maidon säilytys-astiat ovat. Saatu Pallastunturin läheltä Niskan talosta.
1005. " 27. Tupakkahakkuri, rautatästä kiinnitetty aluspuuhun. Yleiseen seudulla vielä sen mallisia. Saatu Muonionniskan kylästä E. Jeroselta.
1006. " 28. Pohtimenpaimin (puusta). Vaikka sillä tehdyt pohtimet yleensä ovat käytännössä, niin noita paimimia tapaa vaan tuiki harvassa syystä, että niiden tekijöitä on niin harvassa. Saatu Haukaan talosta Kolarista.
1007. " 29. "Kirstu" = (arkku), pahoin runnettu, vaan vielä raiskattunakin kaunismuotoinen ja lujasti raudaitettu.
- Tarina kertoo, kauvan sitten, majailleen erään ruotsalaisen vattaherran G. Jostin (vaiko Jostingin) Lapissa, jossa hän kantoi veroja Lappalaisilta ja tutki ja tuomitsi kansaa näillä Pohjan perillä 16^{sta} sataluvulla, eli Kustaa Kuningaan (Kustaa Adolfin?) aikana. Hänen asuntonsa oli Tengeliön ent. rautarunkin seudussa, ja kun, Wenäläis vainojen vuoksi, hänen täytyi kiiresti paeta, niin jäivät hänen tavaransa sinne, ja mitä peruja pitäisi mainitun arkun oleman. Olkaan sen asian laita miten onkaan, sillä tarinaa muisti, arkun omistajan äiti vaan vailinaisia katkelmia, mutta arkun siroteko ja sen raudaituksen (rococo) malli, ynnä sen

sisäseinämiin liimattu ja niissä osaksi vielä säilynyt erään ruotsalaisen akademikan "Eriksonin" akademillisen väitöskirjan lehtinen - ja toisessa seinämässä vielä - stilistä päätellen - vanhempi paperi - todistavat välillisesti, että akku olisi 16 sta sataluvulta. - Saatu: Savasaksan juurelta, Tengeliönjoen rannalta Flannukselan talosta, missä sitä nyt kyltä säilytettiin arvokkaana muistoesineenä.

1008. N° 30. Wisaniija, hauskaa mallia. Saatu samalta.
1009. " 31. Wenheentekijän naulaisvastain, hauska kapine osittain puusta, osaksi raudasta. Saatu J. Hoivistolta Yli-Tornioista.
1010. " 32. Wirsikantele, haapapuuista, puolipyöreä. Saatu Muson kirkolta.
1011. " 33. Silan selkäinpuut (Hämäläistä mallia), kuuluvat samaan tarinaan kuin se rattaiden puu akselin pää, jonka toin kerallani Turtolan kirkolta. Ovat muistettavat siitä, että seudun ensimmäinen paikallinen virkamies, kuninkaan vouti Karl Ladevik omisti ne ja ajeli niillä Tornion jokilaakson tasaisia rantaseutuja ennen kuin siellä edes oli maanteitäkään.
1012. " 34. Pyssy, tuppineen ja ampumatarpeineen, hauskaa mallia, pienellä peräimellä, joten pyssyn rassa oli käytettävä kovallisen tukena tähdätessä. Tunnetun karkujen, ahmojen ja susien ampujan, Heikki Wuolteen, eli "Metsä-Heikin" aikoinaan omistama. Käytetty ampuma aseena viimeine aikoihin asti ja ostaessani sen nykyiseltä omistajaltaan, Johan Rovoselta, ammunnilla 250 askeelta kaksi kutia ja huomasin sen vielä erinomaisen tarkaksi. Saatu edellä mainitulta torpparilta Hitti-

1013. N° 35. Edellä mainitun "Metsä-Heikin" tuppi, poron sarvesta, ynnä sen sisässä mettästykspuukon terä jäykkää ja jäykkää mallia, tupen sivuluut viivakoristeilla. Saatu edellämainitusta paikasta.
1014. " 36. Jousipyssyn tukki luisilla tukki listailta ja listat koristetut ornamenttiviivoilla, saatu samasta paikasta.
1015. " 37. Tammi lautanen saatu samasta paikasta kuin arkku n° 29 ja kuulunut samalle omistajalle.
1016. " 38. Teevati (pakkakouhua), siroa tekoa, saatu Turtolasta, majatalon isännältä.
1017. " 39. Kahvimylly, hauskaa mallia, saatu Tallastunturin juurelta torpasta.
1018. " 40. Piironki, olkisilla tähtikoristeilla (pienoiskokoa), siistiä työtä ja rusapan ruuniksi maalattu. Arvatenkin ruotsalaista työtä, saatu Muonion lukkarin tyttäreltä.
1019. " 41. Jousen "trissat", koukkurautaiseen, jännittäjineen, saatu samasta paikasta kuin muutkin "Metsä-Heikin" perut.
1020. " 42. "Wätupassi" (passari), puusta, hauskaa mallia ja vanhanaikainen, saatu Turtolasta Hirkonkylästä.
1021. " 43. Fläpy, puusta, saatu samasta paikasta, hauskaa mallia.
1022. " 44. Puntari, (pienoiskokoa), varsi puusta, pää luvasta, siroa mallia, saatu Muonion lukkarilta.
1023. " 45. Polvitaltta, raudasta, hauska muotoinen, saatu Muonion kirkkoväertiltä.
1024. " 46. Puupuntari, tavallista mallia, saatu samalta.
1025. " 47. Samoin, vaan päänsä käytetty kirveen silmäpuolta ja sisus ajettu lyijyä täyteen, joten siitä eräs, tämän sataluvun alul-

la, paikkakunnalla kiertävä, ruotsalainen Udisaksa, Kaleb Hört, sai „vääran puntarin”, jonka käyttämisestä hänet tuomittiin jalkapuuhan, jonka rangaistuksensa hän suoritti kesällä 1806 Matarengin kirkossa Hietaniemen puolella. Saatu H. jalmalta Tuusolasta.

1026. N° 48. Petäjänkuori suurin, saatu Ruotsin puolelta Tuusolasta Pellon kylän kohdalta, yli joen, talosta, jossa sitä säilytettiin entisten „köyhäin aikain muistona.”
1027. " 49. Ruutisäilytin, metallista, samasta paikasta.
1028. " 50. Ahkion ohjain, sauva, rautapäällä, saatu samasta paikasta kuin arkku n° 29.
1029. " 51. Rattaantekijän työase, kupessa useita viisikulmia, saatu Muonion kirkolta.
1030. " 52. Kovelo, terä renkaan muotoinen, saatu samasta paikasta.
1031. " 53. Niisiveivi, hauskaa mallia, saatu Yli-Muoniossa.
1032. " 54. Laukun leukaluu, poron sarvesta, kauniilla viivaornamenteilla. Saatu samoin.
1033. " 55. Hynttilänjalca alustoineen messingistä, lehtikoristeilla, nähtävästi ei suomalaista alkuperää. Saatu Tuusolan Pellon postinhoitajalta.
1034. " 56. Lappalaisleili, käyrä, maalattu, poikkileikkaus soikia, saatu Kolarin kirkolta.
1035. " 57. Rattaan akseli; puusta, kahdella tukirenkaalla, rautaisella. Wertaa n° 33. Saatu samasta paikasta.
1036. " 58. Werkon suolikela, hauskaa mallia, saatu Kittilästä.
1037. " 59. Tervan myyjän mittapuu, saatu Kittilästä.
1038. " 60. Taikina astian pyyhin, rautanen, saatu Tengeliön sahalta.
1039. " 61. Kaulus („sieppi”) kahun nahkasta, hauska kapine, saatu Muonion kirkolta.
1040. " 62. Lusikka ja kahveli, katajasta, sirotekoiset, ja käytetty poronpaistia syödessä. Saadut Muonion kir-

kolta.

1041. N° 63. Niisien kannatin, outo mallinen, saatu Yli-Muoniosta.
1042. " 64. Astianlaidan mittapuu, hauska kapine, saatu Yli-Muoniosta.
1043. " 65. Lipas, puinen, maalattu, ilman koristeita. Saatu Yli-Muoniosta.
1044. " 66. Illeirin pyydys, hauskaa mallia, saatu Yli-Muoniosta.
1045. " 67. Tulitikkusäilytin, yksinkertaista tekoa, saatu Muonionniskasta.
1046. " 68. Pieksun päällisen kaava, saatu samoin Muonionniskasta.
1047. " 69. Taikinakaavin, puinen, saatu Pallasjärven rannalta, kuin kaivelin siellä muuatta "Lapin aikuista" merkkipaikkaa. Muuta muinais-esinettä en sieltä osunut löytämään. Tuonnempänä muutoin enemmän siitä.
1048. " 70. Suopungin rengas, poron sarvesta, saatu Pallasjärven rannalta.
1049. " 71. Solki ja palanen vyötä, kuuluneet edellä usein mainitulle, Metsä-Heikille.
1050. " 72. Kaukalo, puusta, kuulunut samalle.
1051. " 73. Naskali, ynnä säilytysputki sen päässä, kuulunut samalle.
1052. " 74. Messinkirasia, n. s. Westerasin mallia, saatu samalta puusta.
1053. " 75. Lappalaisnaisen pääkine (myssy), hauskaa mallia ja monivärinen. Saatu "Lapin kunnilta" Pallasjärven kylästä.
1054. " 76. Tupakkasäilytin = (kukkaro), erittäin taidokas mestariteos, saatu samalta.
1055. " 77. Tasku, naisväen, suomalaista mallia, saatu samalta kylästä, Seikun talon emännältä.
1056. " 78. Tykkilakki, saatu samalta, ja käytännössä ollut viime sataluulla.
1057. " 79. Morsiuskruunu, hiukskoristeinen, saatu Muonion kirkkoväertiltä ja käytetty v. sataluulla siten, että sillä vihittiin kaikki pariskunnat sanotultaseudulta, ja oli se

sus silloin kirkon omaisuutta, josta jokainen vihittävä maksoi käyttämissuoraksi skillingin.

jossa säilytettiin edellä mainittu koriste kuin myöskin ne tykkilakit mitkä siihen kuuluivat. Vertaa n° 119 ja 125.

Muutoin oli rasia siistitekoinen ja maalattu, sekä maalatuilla koristeilla. Saatu edellä mainitun morsiuskruunun kanssa.

leikatuilla ja maalatuilla ornamenttisilla koristeilla, siistää tekoa, saatu Yli-Muoniosta majatalon isännän sisarelta.

joka on tehty näädän (?) nahkasta siten, että koko nahka on ryfletty tuppeen ja karvapuolet päättöpäin. Saatu edellä mainitun "Metsä-Heikin" perustamessingistä, pyörä ja käytetty tulensaannissa siten, että se oli täynnä fosforia, josta tuli sitte saatiin siten viriämään, kun piillä lyötiin kipinä siihen. Saatu Kittilän postin kuljettajalta.

(naisväen), pron sarvesta, tōkerōtekoinen, Saatu "Lapin Annilta".

puenempi ja vähän sirompi, saatu Hangasjärven majatalon emännältä.

luusta, saatu samalta.

toinen Kaarlo XII ja toinen tuntematon, löydetty maasta Muonion kirkolta.

vuosilta 1757-90, löydettyt Muonion kirkolta.

hopearahaa - 1877-80 löydettyt Rovaniemen kirkon vierestä pellolta.

tuntematon, löydetty "Lapin rauniosta" Pallasjärven rannalta.

vaskinen, Napoleon IIIⁿ raha, saatu Muonion kirkolta, löydetty joen rannalta

1058. N° 80. Rasia,

1059. " 81. Arkku,

1060. " 82. Matkakukkaro,

1061. " 83. Tulikuppi,

1062. " 84. Tukkaneula,

1063. " 85. Samoin,

1064. " 86. Niisikoukku,

" 87. 2 vaskirahaa,

" 88. Samoin (6)

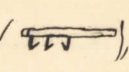
" 89. Samoin (2)

" 90. Samoin (1)

" 91. Samoin (1)

Yli!

- 1065 *KK?* N° 92. Heskiosa kaksipäisestä oikokirvestä, mustaa dioria, pituus 180, leveys 39 ja paksuus 20 mm., käikipuolet raiskattu, löydetyt "Lapin asu-
masijasta" Muonion kirkon läheltä.
- 1066 *KK?* " 93. Heskiosa veitsestä, molemmat päät raiskatut, mustaa dioria, p. 73, l. 25, paksuus 10 mm., löydetty samasta paikasta kuin edellinen n^o.
1067. 1-2 " 94-5. Keltivalimet, (2 osassa), sinuvan harmaata dioria, hyvin säilyneet, löydetyt ^{Hemin} Tervolan pitäjän Paakkolan kylästä - Hemin kihlakuntaa, Matti Koskelan torpan vierestä, peltoa (nurmea) muokattessa, 2 kyynärän syvältä maasta 1/2 km. (400 m.) Hemijoen rannasta ja 12 m. korkeudesta vesirajasta. Obs. Tästä lähtien alkavat Museossa esineiden järjestys n° 1, 2, j. n. e. mu-
delleen. - Sikä ka josta muuten oli mahdotuin selvitä.
1068. 3-4-5. " 96-9. Holme palaa ruskean harmaata dioria, nähtävästi jostain kiviesineestä, löydettyt samasta paikasta kuin n° 94-95. Obs. Selvyyden vuoksi olen merkinnyt Museon et pu-
masilla n° 94-95.
1069. 6 " 100. Jousipyssyn tukki, (raiskattu), luut ornamenttikoristeilla, saatu Tervolan kirkolta Lapin niemen kylästä.
- 1070 7 " 101. Hangastuolin trissoja (2.) visasta, saatu Tervolasta Palon talosta Wirtain kylästä.
1071. 8 " 102. Werkkomiehen atrain, pienoiskokoa, varressa poikittain 3 väkäräntä = () saatu samasta talosta kuin edellinen.
1072. 9 " 103. Kahvikauhmar ja petkele, yksinkertaista ja originalimallia. - Saatu s. k. n° 104.

1073. 10. N° 104. Kahviprännäri, raiskattu, saatu Kittilästä eräältä erakolta, joka asui metsässä maakuopas-
sa. Miehen nimi oli Tuomas Aleksanteri
Sätkinä. Hänestä muutoin enemmän
tuonnempana. Westaa piirrelmä n° 1.
1074. 11. " 105. Jahtipunkon terä. Löydetty maasta maantietä teh-
dessä Kittilästä Muonioon. Saatu nimis-
mieheltä.
1075. 12. " 106. Tikarin terä. Löydetty samasta paikasta.
1076. 13. " 107. Heittokauha (koivusta), Lapissa yleistä mallia.
1077. 14. " 108. Passari, hauskaa mallia, — molemmat saadut
Sirkan kylästä Muonion ja Enontekiön
väliltä.
1078. 15. " 109. Sokeriastia, sorvattu ja maalattu kahdenväriseksi,
saatu samasta paikasta kuin edelliset.
1079. 16. " 110. Pännäri, torkytekoinen, koivusta.
1080. 17. " 111. Samoiri, sirotekoinen ja erinomaisen kauniilla
viivaornamenteilla koristettu. Molemmat
saatu Sirkan kylästä.
1081. 18. " 112. Jauhinkiven navan alus, rusappaa gneissia, toisella
puolen 3 ja toisella puolen 3 ja 1/2 lä-
pää, johon kiven napa on jauhettaes-
sa vastannut. Saatu Hietan kylästä,
Enontekiäisen seurakuntaa.
- 19 = n° 7.
1082. 20. " 113. Puni kuhmare, puusta, kaunis mallinen ja hauskaa
la viivoilla koristettu. Saatu Hietasta.
1083. 21. " 114. Weivarin pää, raudasta, jäykkätekoinen. Saatu
Hietasta.
1084. 22. " 115. Joutsipyssyn tukki, rautaisilla vahvike liisteillä,
päällä ja alla luut ilman koristeor-
namentteja. Saatu Hietasta.
1085. 23. " 116. Jänne pora, — terä hukkurut — hauska kappine
ja alkuperäistä mallia. — Hietasta.
1086. 24. " 117. Länget, hauska muotoiset ja loistavan punaisil-
la lehtikoristeilla maalatut; saatu Ro-
vanniemeltä.

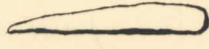

1087. 25. N° 118. Ruuvipuristin, (visanen), tärkeitekoinen, saatu Ter-
volasta.
1088. 26. " 119. Tykkilakki, silkki lehtikuilla kaunistettu, kuului
kirstuun, joka saatiin Muoniosta, vertaa
n° 80. Saatu samalta.
1089. 27. " 120. Tuukappi, hauskaa mallia, kahdeksankanttinen,
(= sivukuva) ja keskus pyöreä (=
= etu sivu), raskastekoinen, saatu Terisjärven
Hotakorvasta.
1090. 28. " 121. Simsihöylän pää, hauskaa mallia, sivukuva = .
Saatu samasta talosta.
1091. *W* 29. " 122. Kehden anturakuokan puolikas, sinertävän harmaktavaa
dioria, raakatekoinen ja katkennut. Löy-
tänyt kestikievarin poika, Filemon Hieta-
nen, pellolta, Muoniosta.
1092. 30. " 123. Heskiosa isommasta kynttiläkruunusta, raihattu,
pohja raudasta (vaiko hopeasta²), seinä-
mät raudasta ja päällystetyt paineko-
risteisella messinkilevyllä, koristeet an-
tiikkista renessanssimallia. Saatu Tervolan
kestikievarilta (kirkolta).
1093. 31. " 124. Atraimen terä, 6 ~~os~~oskainen, tavallista suurempi.
Saatu valtiopäivämies Hoikalta Rovannie-
mestä².
1094. 32. " 125. Tykkilakki, silkistä², saatu Muoniosta, samalta
kuin n° 119 ja n° 80. Kuuluvat sa-
maan lippaaseen.
1095. 33. " 126. Leipäpistin n. s. "tärppi", toisessa päässä hammas-
tai pykäläranta, toisessa päässä pistin-
ranta. Saadut Eva Kaisa Koskenvainiol-
ta Muoniosta.
1096. 34. " 127. Messukaka, Tervolan ensimmäisestä kirkosta en-
simmäinen siellä, hauskaa mallia. Saatu
lahjaksi Tervolan kirkkoherralta P. Ervas-
tilta.
1097. 35. " 128. Nutukkaat, lappalaisnaisen talvikengät, saatu Enon-
tekiästä.

1098. 36. N° 129. Säärykset, poron koivesta, saatu samalta kuin edellinen n^o.
1099. 37. " 130. Poron nahka kintaat, saatu Waaran kestikievarin isännältä Hittilästä.
1100. 38. " 131. Poron kaulain, lavi, saatu samalta kuin edellinen n^o.
1101. 39. " 132. Juuston (poron) puristin (formu), saatu lappalais-raitiolta Enontekiöissä.
1102. 40. " 133. Verkon kuuluainen tuohinen, saatu samalta.
1103. 41. " 134. Sukkulainen, poron sarvinen ja siroa tekoa, saatu samalta.
1104. 42. " 135. Nauhapiirta, leveä, saatu saman vaimolta.
1105. 43. " 136. Kengänpäällisen kaava, puusta, saatu Ull-Muoniosta.
1106. 44. " 137. Tiilen tekijän piirustuslauta, saatu samoin Muoniosta.
1107. *W* 45. " 138. Kehdonanturakuokan kärki, saatu Muoniosta ja löydetty usein mainitusta merkkipaikasta Muonion kirkon läheltä.
1108. 46. " 139. Wenheentekijän työase, rautanen, outo mallinen, saatu Muoniosta.
1109. 47. " 140. Flipinän sytytin, "iskin", vanhasta pyssyn luskosta. Saatu samoin Muoniosta.
1110. 48. " 141. Ahkio arkku, hauskaa mallia, saatu Hletasta.
1111. 49. " 142. Pännäri, raudasta, alkuperäistä mallia, saatu Hittilästä.
1112. 50. " 143. Pieksun pohjan kaavat, "kengäksen kaavain", (2) puusta, saatu samasta paikasta kuin edellinen n^o.
1113. 51. " 144. Wantun puristaja, samoin.
1114. 52. " 145. Niisivarras, "niisinpuru", samoin.
1115. 53. " 146. Watupassi, hauskaa muotoa, saatu Kolarista.
1116. 54. " 147. Lappalaislakki, punainen, saatu Waaran kestikievarista Hittilästä.
1117. 55. " 148. "Peski", saatu samalta.
1118. 56. " 149. "Wiitta", vatteesta, saatu myös samalta.
1119. 57. " 150. Suutarin puristin, siistiä työtä, puinen, saatu samalta.
1120. 58. " 151. Maitosiivilä, saatu samalta kuin n° 139, — siis vuod.

- rattu läkkipellillä — muutoin tavallista mallia.
1121. 59. N° 152. Ankkurin koho, (tukkimiesten), saatu Rovaniemeltä ent. Sahan omistaja Tichanoffilta.
1122. 60. " 153. Poron valjaat, täydelliset, saatu Kittilästä Waaran kestikievarin isännältä.
1123. 62. " 154. Poron ahkio, saatu samalta.
1124. " 155. Jyväpohdin, saatu samalta, malli puolikas soikiosta.
- " 156. Samoin, isompi ja alkuperäistä mallia, sivukuva = ; saatu samalta.
1124. ² 61. " 157. Hionta alasin, kivikaudelta, saatu kaivettaessa kiviraunnon ja asumussijojen rannalta läheltä sitä paikkaa, missä edellä mainittu kelttivalin löytyi.

abs.

Siinä luettelo niistä esineistä, jotka matkallani onnistuin saamaan, ja jotka ovat perille tulleet. — Mitä itselläni niistä, niiden johdosta, niiden keräyksestä ja yleensä kysymyksen alaiseita matkasta on vielä huomautettavaa, niin pyydän ne tässä alempana kunnioittain saada esittää seuraavissa muistutuksissa.

Muistutus n^o I.

Huten jo v. kesäisen matkani selonteossa oli minulla kunnia lausua otaksuna, tulin tällä matkallani saamaan yhä varmemman vakuuden siitä, että varsinaisten n. s. historian takaisen ajan muistomerkkien saanti perimmäisestä Peräpohjolasta täytyy olla niukka ja enemmän onnelisten sattumien varassa olevaa työtä. Sillä, vaikkakin siellä esim. kivikausi on ollut verrattain paljon nuorempi ja myöhempi kuin muissa osissa maataamme, niin muistettakoon myös samalla, että sen on täytynyt olla siellä — ankaroiden luonnon lakien pakosta — itse asutuksenkin verrattain harva. Ja kun Peräpohjolan nykyinenkin asutus on vielä harva, niin on aivan sattuman kauppa se, jos sieltä täältä siellä onkin jokunen historianantakaisen ajan muistomerkki osunut ilmoille kohoamaan ja päivän valoon joutumaan. Ja, kun tä-

hän lisää, että noidenkin harvojen sikäläisten muinaisesineiden Ruotsiin siirtymisen vaara on aina tarjolla, ja tuskin parhaalla tahdollakaan vältettävissä, niin selviää tästä helposti se, miksi todellisia arvoesineitä siellä yleensä on enää niin niukalta saatavissa.

Ja vaikkapa sekä kansan oma tietoisuus, että herännyt kansallisuuden tunto ja sikäläisten viranomaisien valppaus siinä suhteessa merkinnee täällä enemmän kuin kenties missään muualla maassamme, niin sittenkin on lakkamatta haukkutun muodossa, vaara niin ilmeinen, ettei sitä henno mainitsematta jättää.

Sillä puhumattakaan kaikenlaisista yksityisistä ruotsalaisista keräilijöistä, ovat muutamat ruotsalaiset mesennaatit tehneet harmillista tuhoa esim. v. kesänä kulkemallani alalla korjaten kaikki mitä suinkin on korjata voinut. — Ammattitutkijoita mainitsemattakkaan! — Niinpä esim. eräs ruotsalainen afäristi Jellin vaaralta oli kehunut ostellensa Suomen puolelta kaikenlaisia arvoesineitä kahden vuoden ajalla lähes 5000 kruunun edestä ja oli ylvästellyt sillä, että hän ne v. kevänä möi Tukholman kuninkaalliselle Muscolle — Ruotsin Lapista koottuina tietysti — ei vähemmästä kuin 15,000 kruunusta! Mikä tuossa lienee totta, mikä liioittelua, se jääkään omaan arvoonsa, vaan että heitä todellakin on siellä runsaasti liikuskellettu, siitä kertovat seudun asukkaat melkein joka kylässä — ja mitäpä voisi yrittääkään kilpaila jokukaan vähävarainen keräilijä silloin kuin kilpailia saattaa panna rahaa liikkeille tuhansissa yhtäpaljon, ellei enemmänkin, kuin meikäläiset sadoissa! Ja yleishistoriallisesti asiaa katsellen, ei tuo mitään erikoisempaa huomiota ansaitseisi tuokaan, sillä sama kait se pääasiassa on jokseenkin se, kenen museon hallussa kukin arvoesine on, vaan kun noiden afärikeräilijöiden täytyy — afärinsä vuoksi tietenkin — „löytää“ nuo esineensä aina „juni sieltä“ mistä löydettyjen tiedetään olevan parhaiden haluttuja, niin tällä menettelyllä on se harmillisuutensa, että sen kautta jääpi esineiden oikea alkuperä aivan sivuasiaksi ja usein ehkä aivan niin tuntemattomaksi, että parhaidenkin ammattitutkijoiden on vaikea — joskus mah-

dotonkin siitä luotettavaa varmuutta saada.

Tuntien jo edelliseltä matkaltani tämän seikan osaksi, olivathan luonnollista se, että jonkunlaisella pelolla ja arkuudella aloin v. kesäisen keräysmatkani, jonka edes osaksikaan onnistumista - noiden arvoesineiden saantiin katsoen - melkein epäilin.

Mutta tuo matkani miltei alkupäivinä sattunut arvokas kelttilöyttö oli omansa rohkaisemaan mieltä. Sillä jo sellaisen löytäminen yksistäänkin on - olletikin meidän maamme nykyiselle muinaistutkimukselle - varojen ja uhrausten arvoinen asia. Ja jos nyt katson tehtyyn taipaleeseen ja niihin tuloksiin, joita sillä saavutin, niin jonkinlaista tyydytystä ne ovat omansa mielessä herättämään. Sillä joskaan ne eivät "loistavat" ole, niin ovat kumminkin joka tapauksessa pronstusten ja uhrausten arvoiset. Ja josko niillä olen jaksanut ansaita Oulun Läänin Historiallis-Hansatieteellisen Museon Hrojen Principaalien hyväksymisen edes osaksikaan, se on seikka, jota itse en kykene arvostelemaan, vaan olen sekä mielisäni, että hyvitetty yllin kyllin jos matkani - tuloksiinsa nähden - heiltä hivenenkään tulee osakseen myötätuntoisuutta saamaan.

Taitsi edellä mainittua kelttivalimen löytöpaikkaa - samoin kuin itse valintakin, jonka Museoon saamisen pidän vaatimatoman matkani onnistuneimpana ansiona; sillä vaikkapa tuo esine ei vielä yksikseen kykeneisikään kumoamaan kansallisten muinaistutkijoittemme häällyviä epäilyjä n. s. suomalaisesta pronssikausikulttuurista, niin tulee se aina ja kaikkina aikoina kieltämättä ratkaisevasti todistamaan sen, että pronssikauden aikuisen ~~Nor~~ asutus - olkoon se sitten ollut kotoisin skandinaavisesta tai suomalaisesta alkuperästä - seikka, josta varsinaiset ammatitutkijamme kait puankin rientävät tarkkan selon ottamaan - ei ole ollut tuntematon edes Peräpohjolassakaan. Ja, jos omasta puolestani rohkeneisin jotain lausua, niin jo itse valintalaatan (molempien) koko, muoto, suhteet ja mitat ovat mielestäni jotain mutta ja toista kuin laatat niissä skandinaavalaisissa ja germaanisissa valimissa, joita olen ollut tilaisuudessa näkemään m. m. Pietarin ja Tukholman muinaistieteellisissä kokoelmissa; - puhumattakaan niistä muotojen suhteellisuudesta ja koristeiden miltei uneliaan raskaasta yksitoikkoisuudesta ja

yksinkertaisuudesta mikä itse esineellä - valimen syvennyksistä päätellen - on täytynyt olla - seikka, joka varsinaisesti suomalaiselle muinaiskalu tyylille on omintuista. Waan, kuten jo mainitsin, tämä on vaan allekirjoittajan vaatimaton huomautus, jonka kernaasti kumothoon ne paremmat taitajat, joiden oppineesen huomioon sanotun esineen suosiollisesti täten pyydän sulkea. Niin, paitsi sitä paikkaa mistä sanotta esine on saatu, ja mikä kaikesta päätellen ei ole vielä ilmoille paljastanut lähuskään kaikkia kätköjään, löytyi kiinteitä muinaisjäänneksiä seuraavia:

1.) Jatulin tai Lapin hautoja. Rovanniemen pitäjän Jaatilan kylän lähellä Hakonan talon maalla Sudijärven saarella useampia isoja hautoja.

2.) Lapin seitoja tai asumasijoja:

a.) Rovanniemen kirkon vieressä, etelä rintellä "Lapin asuinaja" - siitä löydetty useita kiviaseita, joista muutamia sain haltuun; vertaa luettelosta!

b.) "Hurjen Polvessa", Hittilän kirkolla Ounasjoen rannalla niemessä "Lapin" hautausmaa - toisten mukaan "Pako" ajalta.

c.) Muoniossa Ruoppavaarassa, "Lapin hautoja".

d.) Toinesjärvi Tervoslampolan rannassa "Lapin asuinaja" ja siinä maatumut mätäs ja kiviraunio.

e.) Sammaltunturilla Mustavaaran laidassa, sekun Muonion kuntaa, "Lapin raunio."

f.) Terisjärven rannalla Haltialehdossa "Lapin hautoja", joista löydetty useita kiviaseita.

g.) Muonion kirkolla kestikivarin vainiomaalla, joen rannalla "Lapin asuinaja", josta otettaissa soraa maantientekoon, on paljastanut monta kivikalua - vertaa luetteloa. - Ja kun paikka, sekä silmä - näöltä, että kaivelujeni perusteella, lienee yksi Peräpohjolan merkkipaikkoja, kilsin vastaiset kaivut ja soranotot siitä ilman nimismiehen valvontaa, paikkakunnan hra nimismiehen läsnä ollessa. - Wastaa piirrelmä n: 5.

h.) Muonionjoen rannalla, Ruotsin puolella, "Skomellan

Oks

...kohdalla „Lapin hautoja“

- i.) Samoin, rannasta 2 km. Muoniovaaran päällä,
„Lapin seita“ neljällä aluskivellä.
- j.) Samandainen, Halliorovassa 5 km. Muonien kirkolta itään käsin. — Lappalaisten asunmasiyoja, kodan jätteilä tai kalmistojä myöhemmältä ajalta on seudulla runsaasti, vaan niikin en lainkaan kiinnittänyt huomiota.

Muistutus n° II.

Ennenkuin jätän Peräpohjolan merkillisyyksistä selontekoni, saanen lausua san~~assa~~ pari niistä aarteista, joista tuo seutu luullakseni on hyvinkin rikas vielä. Tarkoitin sekä kielitieteellisiä, että myyttillisiä aarteita, joita Peräpohjolassa tunnust~~ee~~ vielä löytyvän — kentiesi runsaammoin kuin ehkä rohkeinkaan meistä osanne arvata. Olisinyä niin onnellisen että omaisin n. s. kielitieteellistä sivistystä, niin totta toisen kerran olisivat nämäkin muistompanot saaneet aivan toisen muodon ja — arvon. Sillä jo ensinnäkin on tuo, vasta meidän aikamme lapsi, vertaileva kielitiede ruvennut ennen arvaamattomaksi tekijäksi kunkin kansan ja kansakeimommuinaisuuden tutkijalle, ja toisekseen on tuo Peräpohjolaisen kielessään samoin kuin monessa kohdin elämässään, tavossaan, katsontakannoissaan ja harrastuksissaan tosi suomalaisen sitkeydellä säilyttänyt esi-isiemme entisiä muistoja ehkä enemmän kuin kentiesi kukaan muu kansamme keimosta. Siinä on sekä originaalisuutta, että foneettisia sointuja tuossa Peräpohjolaisen, näöltään yksitoikkoisessa murteessa, vaan sille, kenen kyky ja taito eivät riitä häneltä noita rikkauksia kokoomaan, tuntuvat ne vaan korvia ja sielua hiveleviltä soinnuilta, joiden vaikutus — vaikka tosin se silloin hurmaa — haiktuu yhdessä äänen kera sielusta! — —

Samat rikkauudet omistaa Peräpohjolainen n. s. kansamme mytologiastakin. Tosin siellä ei lauleta Kalevalaa, kuten Karjalassa, eikä paljon tiedettäne Kantelettarensuloista, vaan sadut, taitat, unen näöt, ja niiden selittelemiset sekä

kaikellaiset „merkillisyydet” ovat ne alat, joilla hän on voittamaton. Mitä aarteita tässä suhteessa sieltä eikö löytyisi-kään, jos sinne osuisi joku tieteelliseen tutkimukseen perehtynyt ja asiaan innostunut kansalainen, jolla olisi vaan nuo kaksi ominaisuutta - voittoa saadakseen -, s. o. ensin tarpeeksi kärsivällisyyttä syrjäisemmänkin salosendun samomiseen ja sitten tarpeeksi taitoa ei ainoastaan kopioimaan kaikkea mitä siellä arvokasta on, vaan myöskin taitoa aivan kansan - tuon jäykän ja ymseältä ensikatsonnossa mäyhtävän Peräpohjalaisen - suu, eli se muuri, minkä takana ne nyt, niin monen keräilyjän mieliharmit, piilevät! Kun, kuten jo edellä mainitsin, en omaa tässä suhteessa edes kelvoin alkeisedellytyksiäkään, niin, ja kun matkaohjelmani sitäpaitsi velvoitti minut toisenlaisiin havaaintoihin, niin en voinut asian tähänkään puoleen syventyä läheskään siinä määrässä kuin halua olisi ollut. Ja sitäpaitsi se tapa, millä tuonlaisilla hätäpikään tehdyillä muinais- ja kansatieteellisillä keräysmatkoilla työtä tehdään, s. o. hyppätään milt'ei juoksu jalassa kylästä ja talosta toiseen, ei ole sopuisuudessa n. s. henkisten aarteiden keräilyyn kanssa. Päiviä, jopa viikkojakin siinä täytyy sen, joka onnistua aikoo, viettää kussakin seudussa ja vasta sitten, kun tuttavuuteen perustuva luottamus arimmiltakin suut avaa, on sille keräilylle odollinen hetki, vaan muuten ei tuskin nimeksikään.

Näiden seikkojen vuoksi - s. o. omien edellytteni puutteiden ja ajan niukkuuden vuoksi en tässä suhteessa voinut nyt - niin kernaasti kuin sen olisin suorutkin - enemmään kuin ennenkään, mitään mainittavampaa muistoon janna. Omiksi huvikseni silloin tällöin pistelin ylös unia ja tai-koja sekä muuta kansallisen elämän ominaisia „merkillisyyksiä” ja sain edellisiä noin 5 à 600 ja v. mainittuja noin 120 à 130 kappaletta! Ja kun sen saa sellaisilla edellytyksillä, niin mitä silloin saisi, jos sen yksinomaan ottaisi asiakseen! Sen vuoksi en osaakaan mitään toivoa harvaammoin, kuin sitä että sinnekin osuisi joku ammattimies, joka ei vaivojaan eikä varoja säästäisi noita aarteita kootessaan ja sen takaisin, että uhrauksiaan hän ei katu tarvitsisi.

Ja kun luulen, että vain hitusen palvella matkani kusta-
 tantajien toiveita jättämällä tilaston niistä paikan nimistä,
 joita matkani varrella pistelin muisturiin, niin kopioin ne tä-
 hän sellaisinaan, huomauttaen että nämä muistoonpanoni aloin-
 vasta Kittilän kirkolta eduskäsin lähdettyäni. Siitä aina Enon-
 tekiäisiin, Muonioon ja Tengeliön joen suulle asti merkitsin muis-
 tivihkoon seuraavat paikan nimet:

Levitunturi (Onasjoen rannalla.)	Naulavaara (keskimaalla.)
Waattavaara "	Lauttavaara "
Peuraniemi "	✓ Bietsemävaara "
✓ Makkovaara "	Huljukero "
Nikulavaara "	✓ Alstakero "
Immilänjärvi "	✓ Immelvaara "
✓ Immiläntunturi "	Levivaara "
Päntsälänvaara "	Kotkavaara "
Sirkkavaara "	Himmelrikvaara "
Parosenvaara (?), (keskimaassa, Muonioon päin)	Alasenvaara "
Parosenvuoma "	Pälkevaara "
Rautianvaara ja vuoma "	Silmävaara "
✓ Huorpuselkä "	Palkosvaara "
Katasenmaa "	Kitosenmaa "
Katasenjärvi "	Kulkujoki ja järvi "
Hulkukero ja vaara "	Levijoki ja järvi "
Kero ja vaara "	Umpijärvi ja rova "
Kylmäraution koivikko "	Ylilommonjärvi ja joki "
Hivirova "	Ruoppojärvi ja joki "
Ruskeisrova "	Lohijärvi ja joki "
Pälgekero ja rova "	Allijärvi ja joki "
Pälgevaara ja järvi "	✓ Sekkelijärvi "
Kuivasjero ja rova "	Kaakkurijärvi "
Kuivasvaara ja järvi "	Ulgumaja "
Salovaara "	Hiilalajärvi "
Mägivaara "	Pyytäjärvi "
Tuqvaara "	Keltajärvi "
Lintuskero "	Liukkujärvi "
Hehtoskero "	Jeperijärvi "

Hanhijärvi (keskimäällä.)
 Pyhäjärvi "
 Ruskamojärvi "
 Rautujärvi "
 Terisjärvi (Muonion puolta)
 Sammaltunturi "
 Mustovaara "
 Juustoniemi "
 Hietaniemi "
 Ohostanjärvi "
 Kangasjärvi "
 Ankkuriniemi "
 Hairajänkkä (Muoniosta Holarin.)
 Tapojärvi "
 Mannajärvi "
 Ruonaanoja "
 Walkeajärvi "
 Mustijärvi "
 Kurkijärvi "
 Rovajärvi "
 Kinasrova "
 Kinaselkä "
 Tapolompolonvaara "
 Palovaara "
 Tuhkamonsaara "
 Mustinvaara (Holarin puolella)
 Pähkijoki "
 Hokinivaara "
 Holarinvaara "
 Lietorova "
 Yllästunturi "
 Kinaskeho "
 Akääsjoki "
 Akääsjärvi "
 Hukkaskompola "
 Hesänkintunturi "
 Hesänkijoki "

Hesänkijärvi (Holarin puolella)
 Ylläsjärvi "
 Luosujärvi "
 Luosujoki "
 Tuulijoki "
 Huortakkojoki "
 Höngösen ranta "
 Pajala (entinen rautavalimo)
 Harinkojärvi (Holarista Turtolaan)
 Teurajärviä (2) "
 Naamijoki "
 Siippijoki "
 Siippijärvi "
 Wenejärvi "
 Waattojärvi "
 Orankijärvi "
 Jarkkajoki "
 Tornijoki "
 Ristimellonvaara "
 Lakkavaara "
 Niesajoki "
 Wuorooja "
 Hiimavaara "
 Paloselkä "
 Niesakero "
 Hirinvaarat (3) "
 Kokkolaki (saari) ~~o~~dan aikuisia vahtisijja "
 Käryjupukka (samoin) "
 Wenethijärvi — "
 Yllingjärvi — "
 Siippijärvi — "
 Waattojärvi — "
 Ruokojärvi — "
 Pasmajärvi (süinä pahosaari) "
 Nuottijärvi — "
 Tapojärvi — "
 Hirvasjärvi — "

Hirvaslampolo — (Kolarista Turtolaan)	Wankkavaara (Kolarista Turtolaan)
Aalisjärvi — "	Haukirova "
Loukkujärvi — "	Nimetoivavaara "
Roukkujärvi — "	Näläntövaara "
Suksijärvi — "	Harjalaisvaara "
Riivijärviä (2.) — "	Parovaara "
Honkajärvi — "	Fläismivaara "
Laurijärvi — "	Alustunturit (2.) "
Syöjäjärvi — "	Juomalampi "
Naamijoki — "	Juomalammen vaara "
Pasmajoki — "	Pekamavaara "
Nuottajoki — "	Navettavaara "
Aalisjoki — "	Navettamännikkö ² "
Olasjoki (2.) — "	Olasvaara "
Oranki - eli Riipijoki "	Siikamännikkö ² "
Lakkijoki "	Siikavaara "
Naalastenjoki "	Siikajärvi "
Siettijoki "	Sitamännikkö ² "
Popakkajoki "	Perunavaara "
Avesjoki "	Oravalehto "
Huiperijoki "	Sammalvaara "
Pohjoisenvaara "	Hunnittavaara "
Suovatuksen kuusikko "	Hlyötösahojat "
Wanettimovaara "	Sijänvaara "
Hojurova "	Huttisenvaara "
Pitalaki "	Siippovaara "
Pitalaen vaakka "	Harhakkamaa "
Aikkirova "	Kuurusenvaara "
Kuusenkosken rova "	Jalomaa "
Mäntyvaara "	Wuolittajavaara "
Lahkasrova "	Siikkisenvaara "
Honkalehtoja (3) "	Suntiolehto "
Honkavaara "	Mäntyvaara "
Perävaara "	Manevaara "
Perapalo "	Ylinevaara "
Häkivaara "	Rantalehto "
Asumavaara "	Korkeavaara "

✓ Aaverivaara	(Kolarista Turtolaan)
Teuravuoma	"
Piltajärvi	"
Syväjärvi	"
Saarjärvi	"
Tapaniripi	"
Haisujärvi	"
Walkeajärvi	"
Hivijärvi	"
Takalampi	"
Kaakkurijärvi	"
Kaakkuriripi	"
Haukiripi (2.)	"
Lupojärvi	"
Salmijärvi	"
Lampojärvi	"
✓ Kukasjärvi	"
Jalgusjärvi	"
Hyttiljärvi	"
Säynäjärvi	"
Sarvojärvi	"
✓ Teikojärviä (2.)	"
Saukkoripi	"
Konttojoki	"
Ruuhijärvi	"
Ruuhijoki	"
Lankojärvi	"
Milijärvi	"
Aukijoki	"
Oulujoki (laskee Peltin järveen) <u>Turtolassa</u>	"
Oulujärvi	"
Salmijoki	"
Akaanjoki	"
✓ Teikojoki	"
Teikovaara	"
~~Makar~~ avaara	"
Noveltavaara	"

Hivivaara	(Turtolassa)
Hivilaki	"
Sarvovaara	"
Himasenvaara	"
Tuoresvaara	"
Huivalaki	"
Mustitunturi	"
Mustijärvi	"
Lakkijärvi	"
Lakkirova	"
Lakkijoki	"
Haulavaara	"
Hukkavaara	"
Wetovaara	"
Saarivaara	"
Tappovaara	"
Syvävaara	"
Syväjärvi	"
Mellajanvaara	"
✓ Mellajanjärvi	"
Mellajanlehto	"
Tuomivaara	"
Ritovaara	"
Paljukkavaara	"
Koppelovaara	"
Saitovaara	"
Lompasvaara	"
Walkeakoskenvaara	"
Lehmävaara	"
Salovaara	"
Wiivavaara	"
Mämmilänvaara	"
Luponvaara	"
Koivuvaara	"
Jykkylänvaara	"
Lempoinenvaara	"
Karhuvaara	"

Uomavaaraja (3)	(Turtolassa)	Isokimenvaara	(Turtolassa.)
Järvaara	"	Wähäkimenvaara	"
Palovaara	"	Palovaara	"
Palolaurinvaara	"	Laatoneva	"
Järviöjärvi	"	Pöytälaki	"
Järviöjoki	"	Suolamaanvaara	"
Pahtojärviä (3)	"	Suolamaanlakia (3.)	"
Pahtojoki	"	Waahtovaara	"
Alposjärviä (2.)	"	Isoutilanvaara	"
Alposjoki	"	Wähäoutilanvaara	"
Miekkajärvi	"	Paljukkaavaara	"
Meltosjärvi	"	Katjanvaara	(Turtolasta etelään.)
Wietonenjärvi	"	Mustinvaara	"
Ylivietonenjärvi	"	Isovaara	"
Raonijärvi ?	"	Perävaara	"
✓ Lamsijärvi	"	Seveävaara	"
Rattasjärvi	"	Kajuvaara	"
Ratasjärvi	"	Uusivaara	"
Ylisjärvi	"	Pirttivaara	"
Wähäjärvi	"	Kalliovaara	"
Ahtojärvi	"	Mustavaara	"
Ajonkijärvi	"	Kekovaara	"
Kattilajärvi	"	Pahajärvi	"
Kauhajärvi	"	Pahajärvenvaara	"
Paavojärvi	"	Kreuvaara	"
Pahajärvi	"	Nikulanvaara	"
Pahajoki	"	Juopavaara	"
Sammaljoki	"	Jautanotho	"
Lumijonjoki	"	Wittavaara	"
Kuivasjoki	"	Kivivaara	"
Sylyjoki	"	Ratasvaara	"
✓ Mellajoki	"	Florilavaara	"
Walkeajoki	"	Paavovaara	"
✓ Lompolajoki	"	Wajasvaara	"
Palosjoki (Raonijärven)	"	Hirsivaara	"
Kalliojoki	"	Käytömaa	"
Martinkantajoki	"	Marjawaara	"

Kuusivaara	(Suotolasta etelään.)	Kivijärvi	(Ruotsin puolella.)
Tarakanvaara	"	Pirttijärvi	"
Hietavaara	"	Kuimajärvi	"
Kovavaara	"	Kuusijärviä (2.)	"
✓ Pahtavaara	"	Pahojärvi	"
Kärjävaara	"	Pihtijärviä (2.)	"
Palovaara	"	Palompolojärvi	"
Nuopinvaara	"	Oriusjärvi	"
Kellovaara	"	Kairojärvi	"
Wisavaara	"	Kairojoki	"
Lehteläki	"	Kairovaara	"
Potimovaara	"	Oriusvaara	"
Kotavaaroja (2.)	"	Marmankijärvi	"
Simovaara	"	Marmankijoki	"
Illavaara	"	Lamnejärvi	"
Wisaisenvaara	"	Lamnejoki	"
Mikkolanvaara	"	Salankijärvi	"
Puostijärvi	"	Salankijoki	"
Puostijoki	"	Saitamaanjärvi	"
Liehittäjärvi	"	Saitamaanjoki	"
Liehittoja	"	Puhkausjärvi	"
Kiilijärvi	"	Puhkausjoki	"
Kiilijoki	"	Littijärvi	"
Mathajärvi	"	Littivaara	"
Miekojärvi	(Ruotsin puolella.)	Littijoki	"
Kuimusjärvi	"	✓ Wuomajärvi	"
Matalajärvi	"	Wuomajoki	"
Muistojärvi	"	Altojärvi	"
Syvänkijärvi	"	Altojoki	"
Aulisjärvi	"	Outojoki	"
Kaakkurijärvi	"	Outojärvi	"
Puosjärvi	"	Outovaara	"
Rajajärvi	"	Penikkavaara	"
Hirvijärvi	"	Penikkajärvi	"
Jälqikjärvi	"	Lapinjärvi	"
Kurojärvi	"	Lapinniemi	"
Ruokojärvi	"	Lapinvaara	"

Saukkolajoki	(Ruotsin puolella)	Nuortisjärvi	(Ruotsin puolella)
Saukkolajärvi	"	Nuortisjoki	"
Hiirioja	"	Nuortisvaara	"
Hiirivuoma	"	Niskavaara	"
Kannasjärvi	"	Nirkkivaara	"
Kuikkajärvi	"	Naurislehto	"
Kuikkasoja	"	Nurmiranta	"
Launusjoki	"	Nuotiovaara	"
Launusvaara	"	Hautakarju	"
Kuusijärvi	"	Heinävaara	"
Kuusivaara	"	Haapajärvi	"
Kuusijoki	"	Haapajoki	"
Hiviranta	"	Haapavaara	"
Kaskirova	"	Halmehuhta	"
Kehtoijärvi	"	Hankasenjoki	"
Mtivaara	"	Hagasjärvi	"
Mittakorpi	"	Horittavaara	"
Mittarova	"	Heskoisjärvi	"
Mittajärvi	"	Hieverinvaara	"
Nipulivaara	"	Kohtamovaara	"

Muistutus n° III.

Mitä tulee keräämieni esineiden sivistyshistorialliseen merkitykseen, niin pidän, että siinä suhteessa olen ehkä onnistunut puheenalaisella matkallani parhaiten. Sillä monilla — lähes kymmenvuotisilla, keräysmatkoillani olen, vuosi vuodelta, saanut yhä varmemman vakuuden siitä, että keräilyjän on esineitä valikooidessaan, ennen kaikkea pidettävä silmällä niiden sivistyshistoriallisen arvo ja merkitys. Ja, jos tarkastelee kysymyksen alaisia kokoelmia meillä ja muualla, niin huomaa piankin, että ei aina ole keräilyissä tässä suhteessa onnistuttu läheskään siinä määrässä kuin syytä olisi ollut. Warsinkin Venäläisissä museoissa on tässä suhteessa tehty surkeita erehdyksiä. Ja siitä onkin ollut seurauksena se, että esim. Venäjän suurimmatkin museot — kuten Pietarissa Heis. Tiede-Akademan ja Eremitagen sekä Moskovassa — tuo kuulu Rumiantsovin museo —

muista pienemmistä puhumattakkaan - ovat siinä suhteessa mit-
ei surkeassa asussa. Mikä äärettömän kiitollinen ala esim. ve-
nälaisille kokoilijoille eikä olisi saada jokin museo täydellises-
ti järjestetyksi siten, että siinä olisi osastonsa kunkin - tuossa
jättimäisen laajassa valtakunnassa asustavan - heimon ja kansa-
kunnan omintakeisuus, kuten muoti, asut, puvut ja työkalut y.m.
omaomintakeinen yksilöllisyys - otettuna juuri sivistyshistorialliselta
kannalta - esille; vaan turhaampaa sieltä tässä suhteessa saat
kokonaisuutta - tai edes siihen vivahtavaa hakea vaikkakin näet,
kaikesta loistosta ja komeudesta mikä siellä silmään pistää, sa-
moin kuin muotojen monilukuisuuskin, että varoja ei ole sääs-
tetty, ja kumminkin on tulokseksi saatu - jonkinlainen har-
vinaisuuksien sekamelska, josta tosi hyötyä koitunee vertailevalle
tutkimustyölle tuskin nimeksikään.

Ruotsissa tämä seikka, päätellen niistä havaannoista,
joita olen siellä ollut tilaisuudessa tekemään, on aivan mal-
likepoisella tarkkuudella viety edeskäsin. Siellä on pyritty ehyeen
kokonaisuuteen jo pitemmän aikaa sellaisella tarkkuudella, että
se kyllä siinä suhteessa esimerkiksi kelpaa. Ja samaa on sa-
nottava omamaisesta museoistamme Helsingissä - vaan ei läheskään
kaikista niistä, joita on maamme muissa kaupungeissa. Eikä
tuo pyrkimys Helsingissäkään liene vielä kovinkaan vanha, sil-
lä vähemmänkin tähän alaan perehtynyt voipi sielläkin hel-
posti huomata asiallisia aukkoja tässä suhteessa. Mutta, kun
kerran sielläkin hyvällä alulla ollaan, niin mikäpä estää
meidän toivomasta aikaa, jolloin ei ainoastansa Helsingiläiset
museomme ja olletikin Waltion museomme, vaan myöskin maam-
me muiden kaupunkien museot, voivat tässä suhteessa anka-
rimmankin arvostelun kestää. Nyt ne eivät vielä sitä kestä.

Mitä erityisesti Oulun Hist. Museoon tulee, niin vaikk'en
olekaan sitä ollut tilaisuudessa nähdä täysin järjestettynä, kat-
son kumminkin mielisaksi velvollisuudekseni mainita, että siinä
on tuottoisaa ja tarkkaa työtä tehty juuri tuon edellämainitse-
mani päämäärän saavuttamiseksi. Sillä ne esineet mitä siellä
olen tavannut, ovat juuri sivistyshistoriallisesti arvokkaita, ja
vaikka minulla ei ole kunnia tuntea lähemmin niitä periaat-
teita, jotka Museon ystäviä ja kannattajia Oulussa työhänsä in-

nostavat, niin siitä huolimatta olisin valmis uskomaan sen, että tuo paikallisia tarpeita vastaavan sivistyshistoriallisen kokonaiskuvan saanti kansan elämästä - entisestä ja nykyisestä - on se silmämäärä, johon siellä tunnokkaasti pyritään ja - eikä ilman menestystä.

Tältä kannalta olen ottanut tehtäväni niillä molemmilla vaatimattomilla keräysmatkoillani, jotka olen saanut kunnan suorittaa sanatulle Museolle, sen Hoitajan, Pastori Horven, asiaan innostomana.

Mutta jo ensi matkallani huomasin sen miten suuria vaikeuksia jo on olemassa tuon tarkoituksellisen täydellisemmälle saavuttamiselle siellä missä täydellinen niukkuus vallitsee originaaleista niin hyvin vanhemmista kuin uudemmistakin ja missä kansan luonne on siksi jäykkää ja taipumattointa, että se kaikesta siitä mitä se itse tarvitsee ja voi tarvekalunaan käyttää, ei luovu tuskin suurilla rahoillakaan - puhumattakkaan siitä, että se sen tekisi asianharrastukseksi.

Ja tämä kiusa se suurinta harmia tuotti viime matkallanikin. Sillä vaikkakin olin ostoihin nähden nyt verrattain paremmassa asemassa kuin v. kerralla, niin selkäpiitä se vaan karmimaan kävi kun sai kuulla ja kokea, että esim. yhdestä lappalaispuvosta tahdottiin Smk 200 ja yhdestä piipustakin lähes puolet siitä!

Mutta parastaanhan sitä tietysti koettaa kaikilla mahdollisilla keinoin; ja vaikkapa en voinut nykyisiin esineisiin nähden Museoa palvellaakaan niin paljon kuin toivoin, niin edellistä ajalta onnistuin mielestäni sentään koko lailla paremmin. Ja jos otetaan huomioon se, että vanhat muodot arveluttavassa määrässä katoavat yksin Peräpohjolassakin, niin on niiden pelastamisella toki keräilijän tulee ensisijassa Museoita palvella. Missä määrin siinä onnistuin sen jätän Museon Hoijan Principalien arvoiteltavaksi.

Kuminkin asian johteeksi saanen sanoa vielä siitä seuraavaa:

Hiivikauden esineet, mitä sain, olivat kauttaaltaan n. s. itä-suomalaista tyyppiä ja kuuluivat kaikki n. s. hiotun kiveen eli hiivikauden myöhempään aikaan ja kuuluvat muuten tarkoitukseltaan

— kuten itäsuomalaisen ryhmän kiviaseet yleensäkin — rauhallisen asutuksen välikappaleihin, ollen siis maanviljelys- (kuten kuokat), talous- (kuten kirveet ja taltat, sekä höylänteriä) tai erämiesten- (kuten tuura, veitsi ja keihäs sekä jouset) aseisiin. Tinoa ase, jota tästä ryhmästä luulen voitavan erottaa on tuo järkä ja töykytekoinen tuura, n° 12, jonka kernaasti kuulisin kuuluvan n. s. hiomattoman kiven aikakauteen. Mutta tätä oletelmaa selvästi vastustaa tarina sen saantipaikasta. Sillä, jos se todella kuuluu hiomattoman kiven aseisiin, niin ei se silloin ollut „Lappalaiskalmisto“, josta se löytyi. Sillä siinä tapauksessa sen täytyi olla „Lappalaiskalmistoja“ vanhemman. Huinka sen asiain laita on, sitä nyt on vaikea lopullisesti ratkaista, mutta tekotapa siinä ei juuri muuhun johtopäätökseen kernaasti laskisi.

Ehkäpä vastaiset kaivelut sielläkin luovat valoa tähän pulmaan?

Pronssikauden löydöksiä on luettava se kelttivalin — tärkein esine muutoin koko matkasaaliista, jonka Museoon toim^t — ja jätän oppineempien ammattimiesten selvitettäväksi sen miten ratkaisevasti tärkeä sanotun esineen löytö tulee olemaan.

Rautakaudelta, varhemmalta, ei löytynyt mitään ja myöhemmältäkin vaan pari keskiarvoista esinettä.

Etnografillisia esineitä ovat siltä kaikki muut saaliini, paitsi rahat, ynnä ne savikerunkun palat, jotka Muonion nimismies hyväntahtoisesti Museolle lahjoitti. Kaikkiaan keräsin esineitä 175 n^o, vaan osa niistä ei näy tulleen perille ja osa on vielä Muoniossa, josta ne vasta kevät kelillä voitaneen Tornioon saada.

Ja siinä toivossa, että vastaisille keräilyille olisi jotain hyötyä niistäkin merkkipaikoista, joista varmasti on muinaismuistojä löydetty, vaan joista allekirjoittaja ei mitään saanut, pyydän tässä alempana saada nekin mainittua:

1.) Kemissä Matturin talon maalla, vanhan Matturin talon vieressä, Kemijoen rannalla, Paakkolan kylässä on asunusijoja, joista ainakin 3 raunioa (korkeus 1,10 m. p x l. 2,50 m.) ovat vanhoja 1500 à 1600 sataluvulta. Haivelin paria niistä ilman tuloksia.

2.) 1 1/2 km. Muonion kirkolta Myllypalossa 3 haantaa, joku arveli kuulleensa ennen sanotun niistä „Lapin pakopiirteeksi“.

vaan ei varmaan muistanut. Kavelin mitäkin-
ilman tuloksia.

3.) Kangasjärven kylän lähellä mäkirinne, josta maan-
tietä tehtaassa löytyi pöykö ja tikari.

4.) Huiturin saari 5 km. Kruusiluodosta patterin sija
sotaajalta. Samoin Suutarin saarella - Ruotsin
puolella.

5.) Paavolassa Jokikylässä 1/2 km. Mäkelän talosta
kumpu, hautoja ja niiden ympärillä kivilatomus-
ta, - lähellä Ruukin asemaa.

6.) Assan kylässä - lähi Matorengia (Ruotsin puo-
lella) 6 raunioa maassa 18 sylvä vesirajasta.

7.) Gransin talon pellolla, Tengelön kylässä löydet-
ty useita kiviesineitä, vaan hävinneet mikä min-
nekin.

8.) Lähi Gransin taloa - noin 70 sylvä vesirajasta
toinen samanlainen paikka, josta saatu useita
esineitä, vaan nekin hävinneet. -

Sitäpäitöi olisi erityisesti mainittavat Peräpohjolan kirkko-
jen arkistot ja vieläpä jotkut kirkotkin. Sillä niissä
säilytetään vielä monta arvokasta sekä muistomerkkiä,
että muistompanoa kansallisesta entisyydestä siellä.

Nyt ne makaavat siellä² hyödyttämättä ja häviämi-
sen vaaroille altteina, vaan voitaisiin ne kentiesi hyvällä
tahdolla ja asian harrastuksella luovuttaa Museoiden huos-
taan².

Sellaisina pyydän mainita:

Tervolan kirkosta (vanhasta) saarnatuolin koristet (re-
lievit), vanhan pappiskaapun (kamelin harvoista), sekä kirkon
arkistosta muutamia asia-kirjoja, ynnä kirkollisia muistom-
panoja vltta 16 ä 1700.

Rovanniemen kirkosta: pari kuvataulua (Salvador
ja "Ylösnousemus") jotka ovat siellä romujen joukossa, vaan
ansaitseisivat - tekotapaansa nähden - lienevät antiikiselta
ajalta - paremmankin kohtalon, sekä miekan (nähtävästi
Kaarlo XII ajoilta.)

Kittilän kirkosta: muutamia puuveistoksia, josta

Nivalossa,
Savonperällä,
Juhon Petteri Kuk-
julla kuulu-
olevan 3 kivi-
kalua, jostain
löydettyt, jotka
pyydän sulkea
täten asian
harrastojen avo.

huostaan!

latomus

2
Linnankoukko
jotkut kirkon tärkin
kirkon tärkin
talosta n. 1/2 km.

ohs.

näytteitä seura "piirrelmissäni".

Enontekiäisistä pari taulua, sekä arkistosta muutamia van-
hempia muistokirjoituksia, joista varsinkin arkistotutkijoille olisi hyö-
tyä.

Muonion kirkosta (arkistosta) samoin.

Ja vaikka yleensä niitä lienee vaikea luovuttaa pois-
etupäässä inventarion vuoksi —, niin eikö tuo sittenkin luon-
nistaisi hra Piuspan tai muiden toimenpiteiden avulla!

Samoin luulisin olevan syytä Tuutolan Pellon rukous-
huoneesta (Laestadialaisten) puhata talteen ne taulut mitä siellä
on. Sillä ne ovat arvokasta — ehk'ei puhdasta keskiajan taidetta.

Muistutus n° IV.

Mitä tulee siihen seikkaan, että matkamme kesti vaan vii-
dettä viikkoa, vaikka sen oli määrä kestää 6, niin koska mei-
tä oli kaksi, joten jouduimme nopeammiksi, ja koska nuo luon-
nottoman korkeat elinhdot Lapissa — noin keskimäärin ne teki-
vät 5 à 6 Smk. vuorokautta kohden ja kalliit kyytipalkat olisivat
vaan vähentäneet matkavarajani ja siten estäneet niillä minun
palvelemasta Museon kokoelmien kartuttamis näkökohtaa; niin pyy-
dän että nämät näkökohdat otettaisiin huomioon tätä seikkaa
arvosteltaessa.

Paitoi että kustansin itselleni matkakulut Ouluun ja
päinvaastoin — kiertomatkapilettimme ostin Tornioon asti — kustansin
tovereni kyydit kokonaan ja osan hänen muistakin kuluistaan
avain omista varoistani, joka näkyy alempana olevasta tilitykses-
tä, johon olen merkinnyt myöskin sen mitä sanotulla matkal-
la itseltäni kaikkiaan meni.

Tällä perusteella pyydän arvostettavaksi sitä, että, missä ti-
laisuutta oli, keräsin itselleni yhtä toista, kuten taikvoja, unia,
lauluja (muutamia) ja loitsuja, osaksi huvikseni, osaksi siitä syystä,
että olen ottanut asiaksemi keräillä niitäkin siellä missä sellaisia
enää saatavissa on.

Kyttöjällä 19 5/I 02.

Hunnoittaen

L. W. Täykkönen.

Tili Stipendimatkastani v. 1901.

Menoja:	1.	<u>Esineiden lunastukseen</u>	Smk.	312, 40 p.
	2.	<u>Rahtikuluja</u> — — — — —	"	63, 15 "
		Kaikkiaan nousivat rahtikulut Smk. 82, 35 p., vaan kun esi- meitä on vielä perille saapumat- ta Smk. 19, 20 p. edestä, joten täydyn niiden hinnan vähen- tää pois rahtikulusta, eli 82, 35 - 19, 20 = niin jää rahti- kulukse Smk. 63, 15.		
	3.	<u>Haivelemuspalkkoja</u> — — — — —	"	40, 80 "
	4.	<u>Oppaille ja kantajille</u> — — — — —	"	23 —
	5.	<u>Postikuluja</u> — — — — —	"	1, 80 "
	6.	<u>Kyydit</u> — — — — —	"	220, 80 "
	7.	<u>Joulun edellä ylimääräinen kyyti</u>		
		<u>Ouluun ja päinvastoin ja ylöspito</u>		50, 40 "
	9.	<u>Ylöspito kesällä (2 hengelle.)</u>		<u>163, 20 "</u>
		Yhteensä	Smk:	875, 55 p.

Varat:	1.	Lähtessä oli rahaa	Smk.	—	128, 35 p.
	2.	Esineiden ostoon saatu	"	—	300 —
	3.	Matkakulujen korvaukseksi	"	—	300 —
	4.	Past. Korpi lainasi tullessamme	"	—	81 —
		Yhteensä	"	—	<u>809, 35 "</u>
Saldo:		"	"		66, 20
		Summa	Smk:	875, 55	<u>875, 55 p.</u>

josta summasta toivon H. A. Johtokunnan suorittamaan:

a.) Past. Korvelle Smk. 81.

b.) allekirjoittajalle

— jos sen sopivaksi näette — jonkun verran takaperin! Edell, niin en
sitä suurin valittaa aio. Sillä ovathan tuollaiset matkustelut siksi
mieltä kiintäviä ja virkistäviä, että niiden eteen kyllä jonkun ver-
ran uhraakin. Ja vaikkapa taasen näkisitte voivanne jonkun verran

korvatakin rahallisia kulujani, niin jääpihän siinä sentään joku määrä suoritettua työtä - niin vajanaista kuin muutoin tullen sen olevankin - minun osalleni ilmaiseksi?

Hytijällä 5 p. Tammiukuuta 1902.

Kunnioittain

Lauri W. Pääkkönen.